

"PROLETAREC"
JE DELAVSKI
LIST ZA
misleče čitatelje.

PROLETAREC

OFFICIAL ORGAN JUGOSLAV FEDERATION, S. P. GLASI JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

DRUGI
NAJSTAREJŠI
jugoslovanski
socialistični list.

ST. — NO. 1246.

Entered as second-class matter December 6, 1937, at the post office
at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3d, 1879.

CHICAGO, ILL., 30. JULIJA, (JULY 30,) 1931.

Published weekly at
3039 W. 26th St.

LETO—VOL. XXVI.

SVETOVNI PROBLEMI NA KONFERENCAH DIPLOMATOV

Vprašanje reparacij in vojnih
dolgov tam kakor je bilo prej

Francija najjačja sila

Oni, ki so pričakovali, da prinese Hooverjev moratorij povratek blagostanja, so razočarani. Vsi, ki so mislili, da se bodo diplomatje na konferenci v Londonu domenili za kaj konstruktivnega, so zdaj poparjeni. Le Philip Snowden je na londonski konferenci imel pogum brez ovinkov izjaviti, da ekonomske bolečine Evrope in ostalega sveta ne bodo odpravljene, dokler se zdravniki ne loti vzrokov. Glavni vzrok sedanjim polomom pa so vojne reparacije, ki davijo Nemčijo, in ogromni vojni dolgovki, ki tarejo več ali manj vse dežele. Nad Snowdenom, ki je finančni minister v delavski vladi, pa se je takoj razjel ameriški državni tajnik Stimson, ker ne sme slišati ničesar, kar namiguje na znižanje vojnih dolgov Zed. državam.

"To je važno vprašanje," je dejal pozneje Snowden. "Dokler se ga vlade resno in sporazumno ne loti, ni nikakega upanja na stabiliziranje ekonomske situacije po svetu."

Fiasco londonske konference

V najkritičnejšem gospodarskem in političnem položaju na evropskem kontinentu je zdaj Nemčija. Njeni vodilni ministri so se vrnili domov iz Pariza in Londona ne da bi dosegli pri francoski vladi in v krogu mednarodnih bankirjev, ki diktirajo vladam, kake trajne olajšave. Hooverjev moratorij pomeni za Nemčijo le enoletni oddih, ali pa niti to ne. Vlada je v skrbe za bodočnost. Fašisti hujskajo dalje in se resno pripravljajo na prevzem vlade, komunisti pa se trudijo po svoje, da ne ostanejo zadaj. Demokratične stranke v Nemčiji so v tem položaju potisnjene v defenzivo. Usoda republike, kakršna je ni več v njihovih rokah, nego odvisi od politike ostalih dežel.

Moč Francije v zalogi zlata

Vse tako izgleda, da je danes največ odvisno od Francije, ki kontrolira ogromne zaloge zlata in je v diplomatskih bitkah v Parizu, in nato v Londonu odnesla zmago. Niti mogočne Zed. države ji to pot niso bile kos, dasi so imele v marsičem pomoč predstavnikov Velike Britanije.

V interesu imperialistične politike Francije je, da se Nemčijo tišči navzdol. To je glavni vzrok, čemu Francija s svojimi zaveznicami tako nasprotuje ekonomske uniji Avstrije in Nemčije. Francija s svojo mogočno zlato rezervo kontrolira ne le evropske nego v veliki meri tudi svetovne kredite. Ima moč, da finančno upropasti celo Anglijo, katera je dolgo veljala za svetovni finančni centrum. S Francijo zdaj lahko tekmujejo v mednarodnih posojilih ter v intrigah s financami edinole Zedinjene države.

Odvisnost Nemčije od Francije

Gospodarska stabilizacija Nemčije je v dani situaciji torej odvisna od pomoči francoskega kapitala. Francija te pomoči ne odreka, toda hoče politične koncesije. Med drugim zahteva Francija, da se Nemčija zaveže, da njena vlada ne bo negovala propagande za revidiranje mirovnih pogodb. Da sklene pakt s Poljsko, s katerim ji prizna koridor skozi vzhodno Prusijo v Gdansko. Da z nasilnimi dekreti ugonobi propagando nemških fašistov proti Franciji. Da se ne bo oboroževala ne na suhem ne na morju. Da ne bo izvedla ekonomske unije z Avstrijo.

Ce bi Nemčija v take pogoje privolila, bi postala Franciji podrejena država, česar pa bi njeno ljudstvo zdaj nikakor ne privolilo. To so dopovedovali francoskim ministrom na konferenci v Londonu ameriški in angleški zastopniki, toda Francozi so odgovarjali, da nimajo nikakega vzroka zaupati Nemčiji, in da ji ne bodo pomagali na noge, da bi njene čete ob prvi priložnosti zopet udrle v Francijo.

Mirovni pakti ne dajejo sigurnosti

Države v Evropi so torej vzlic Kelloggovemu mirovnemu paktu v strahu pred novimi "napadi", oziroma pred novo vojno. Francija je nanjo pripravljena, enako mnoge (Nadaljevanje na 3. strani.)

ALBERT B. FALL—"DAROVANO JAGNJE"

V kabinetu predsednika Hardinga so s med drugimi značili ljudje, ki so se podali v korupcijo po malostenem načinu, namreč čisto prijateljsko, brez "diplomatičnih" in sličnih trikov. Notranji tajnik Albert B. Fall (v ovalu na tej sliki) je z nekaterimi drugimi člani "šenka" prijateljem velike ojline rezervacije, ki so posest Zed. držav. Tako je nastal Teapot Dome in pa Elk Hill škandal, poleg drugih, v katere je bil zapleten generalni pravnik Daugherty s svojimi pajdaši. Pri oddajanju ojnih polj v izrabljanie Dohenyju in Sinclairju sta delala Fall in Daugherty sporazumno. Ojni kralj Doheny je Fallu za storjeno uslužbo, katera bi mu prinesla stotine milijonov dolarjev, "posodil" sto tisoč čapakov; največ zaradi te podkupnine je moral Fall pred dnevi nastopiti kazen v mehiški dižavni kaznilični v Santa Fe. Želel je namreč, da naj ga radi njegove visoke starosti ne pošiljejo v zapor izven njegove države. Iz te njegove kazni, katere se je ogibal vrsto let, je skoval kapitalistično časopisje celo tragedijo. Slikali so ga, kako se pelje v kaznilično v ambulancem vozlu, kako ga spremlja njegova lepa vnučinka in take stvari, da bi vzbudili zanj potrebne simpatije med ljudstvom. "Obsojen" je bil na leta in en dan zapora. Zločin je storil 1921-22. Star je zdaj 70 let. Fall ni glavni krivec korupnosti v vladi predsednika Hardinga, toda izgleda, da so si koncem konca le njega zbrali za daritveno jagnje. Tudi multimilijonar Sinclair je bil nekaj časa v ječi; Doheny je imel neprilike v preiskavah, Daugherty je moral iti iz vlade, še najtežja kazen pa je doletela Falla. V sovjetski Uniji bi bil ustreljen za mnogo manjši prestopek. Tu je razdaljil milijone ljudske imovine, dobil pa je leto dni, ali niti toliko, kot kak "nigger", ki ukrade kos mesa v mesici.

DVA NOVA KLUBA J. S. Z. AGITACIJA ZA "PROLETARCA"

J. S. Z. je dobila proših par tednov s sodelovanjem J. Snoya iz Bridgeporta dva nova kluba v svoj seznam, namreč v Veroni, Pa., in v Salemu, O.—Anton Vičič pa je pripravil teren za ustavitev klubov v par naselbinah v južnem Illinois.

Vičič in Snoy sta vzeli veliki depresiji, ki je v nekaterih naselbinah nepopisana, dosegla v agitaciji za razširjenje "Proletarca" znaten uspeh.

Soc. stranka apelira na vse svoje člane in somišljence, da utrdijo socialistično organizacijo, kar bo onemogočilo čimuprednejšo borbo v prihodnji volilni kampanji in v naporih za odprimoč milijonom brezposelnim. Snoy, Vičič, lokalni zastopniki "Proletarca", tajniki klubov in mnogi drugi člani JSZ. vrše svojo dolžnost. Od vas pričakujejo sodelovanja.

"Proletarec"
nima moči pomagati delavstvu.

"Proletarec"
mu le dopoveduje in ga uči, da je rešitev delavškega razreda stvar delavstva samega.

UMORI POD OZNAČBO "KRIMINALNIH OPERACIJ" IN PORODNA KONTROLA

Stari nazori in svetohinstvo vzrok smrti tisočev žensk.—Cerkve spreminja svoje stališče.

Dr. A. J. Rongy piše v julij-služek lahak, zato tisoče zdravski izdaji, zdravniške revije nikov izvršuje take operacije. American Medicine, da izvrše Protestantske cerkve so se ameriški zdravniki vsako leto začele pologama sprijaznjevati približno milijon kriminalnih z razmerami kakršne so in prioperacij, za katere dobe nad znavajo, da je porodna kontro miličionov dolarjev. Okrog trola stvar, ki jo ne morejo začeti milijona takih operacij braniti. Dale so ji svojo odobritev. Le katoliška še vztraja, da je porodna kontrola in odpravljanje ploda smrten greh, toda katoličanske se ne ozirajo dosti na to. Cez nekaj let bo tudi katoliška cerkev pniša za drugimi in priznala, da je to socialno vprašanje, ki ga je treba reševati v smislu razmer in potreb, ne pa kakih zastarelih dogem.

Neki zdravnik v Chicagu je moral ta mesec v zapor, 'kjer ostane več let radi "kriminalnih operacij", v katerih sta dve mladi ženski izgubili življenje. Mnogo babic je v ježah radi enakega prestopka.

Pod "kriminalnimi operacijami" se označuje odpravljanje ploda. Ker so legalno prepovedane, jih ne izvršujejo vsi zdravniki, toda mnogi specializirajo največ s tem ter računajo za svoje delo in svoj riziko visoke vsote.

V fiskalnem letu, ki je končalo 30. junija, je bilo iz Chicaga deportiranih vsled nepovstavne priseljene v drugih vrokov 839 tujezemcev. Razen teh je vložilo 267 oseb prošlo za prostovoljno deportacijo. Samo 170. je bilo ugodeno. Naredba določa, da sme delavski department izmed prostovoljnih aplikantov deportirati le take, ki še niso tri leta v deželi in nimajo dovolj svojih sredstev za povratek.

Deportacije iz Chicaga

Central Falls v državi Rhode Island so začakali tekstilni delavci. Nad piketi se je začela znašati policija, kar je delavce podigalo k masemu pokitetiranju. Na pomoč policijam so bili posvati še državni milicijski. Stavkarji se ne smejo zbirati v skupinah, niti ne postajati na ulicah, kar pokazuje ta slika. Oblastniki trdijo, da so morali podvzeti te metode radi "komunističnih hujšačev". Sobe ne vidijo.

Razstava Peruških slik v Boise, Idaho

Boise, Idaho, je prvo mesto na zapadu, v katerem so razstavljene ojnjate slike umetnika Peruška pod pokroviteljstvom domačinov. Njegova krasna izbrana dela imajo sobo, ki je zelo primerna za razstavo. Tudi obisk je bil obilen.

Kanada preskrbi delo brezposelnim

Kanadska vlada se posvetuje z vladami provinc ter upravnimi mest za zaposlitev brezposelnih pri javnih delih. Načrti predvidevajo gradnjo raznih javnih naprav, pri katerih se bo potrebovalo tisoče delavcev. Namen oblasti je, da se načrte tudi izvede.

LOGIČNO STALIŠCE.
Rockefeller, Ford in drugi kapitalisti ne podpirajo delavških listov. Cemu bi vi podpirali njihove?

ČEMU NIMATE KLUBA?

Ali se kdaj vprašate, čemu v vaši naselbinai nimate socialističnega kluba?

RAZGANJANJE STAVKARJEV V R. I.

CLEVELAND,

OHIO

klub št. 27 priredi skupno z ženskim in mladinskim
odsekom ter
J. S. Z. pevskim zborom

Vprašanje reparacij in vojnih dolgov tam kakor je bilo prej

(Nadaljevanje s 1. strani.)

druge dežele. Tudi Nemčija si vzlič oviram, ki jih ji stavijo določbe v mirovni pogodbi, gradi močan vojni aparst posebno v tehničnem oziru.

V tem kaosu vprizarjajo mednarodni špekulantje navele na zlate rezerve in večajo nesigurnost ter bedo med ljudstvom. Kaos pa ni še tolikšen, da bi omogočil svetovno revolucijo proletarijata, kakor si jo zamišljajo komunisti. Ker ni, je vprašanje za delavstvo le, ali naj krizo pospešuje, da postane razmere čimprej ugodne za tako revolucijo, ali pa naj naredi na vlade mogočen pritisk, da se sporazumejo ter nehajo vadljati na račun ljudske misije.

Kongres socialistič. internationale

Na Dunaju so se zbrali zastopniki delavske-socialistične internationale v času, ko je ne le Evropa, nego ves svet v težkem položaju. Ako sprejmejo program, za kakršnega se lahko zavzame delavstvo vseh dežel in gredo delavske in socialistične stranke zanj odločno v borbo, bodo vlade prisiljene na ekonomski sporazum in posledica tega bo pomirjenje ljudstev. Čezdalje bolj pa je razvidno, da je kapitalizem izgubil vse možnosti za rekonstrukcijo gospodarstva, katero bi garantiralo dovolj kruha za vse. Problem breposelnosti v sedanji uredbi ne bo odpravljen.

Edini praktičen izhod iz položaja

Delavstvu je to nauk, da mora svojo borbo za uredbo svetovne gospodarske strukture povečati. Le organiziranje produkcije in distribucije na svetovni bazi za potrebo vsega človeštva je rešitev, ki privede narode vseh dežel iz sedanjih kriz. Konference zastopnikov današnjih vlad te naloge ne bodo izvršili, ker dominirajo na njih reprezentanti in bojevniki kapitalizma. Naloga delavstva torej je, da pribori svojim strankam večino in kontrolo nad vladami, da bodo služile ljudstvu, ne pa privatnim interesom.

POT V SOCIALISTIČNO GIBANJE

Piše NACE ŽLEMBERGER.

Upam, da mi čitatelji ne bo slej: "Služil sem za hlapca, do zamerili, ako porabim nekaj prostora z opisom vtisev iz svojih mladih let."

"Si imel kakšno saržo?"

"Nobene," sem mu odvrnil. "Mi ni bilo za take časti, tudi ako bi imel priliko zanje."

Ta razgovor mu je ugajal. "Vidim, da si pameten fant," je dejal. "Vpiši se v našo organizacijo, boš pa v nji 'predelan' za kako 'saržo'. Pri nas so potrebeni taki, katerim ni za čast, pa poštenjaki morajo biti. Po svojem govorjenju vem in na obrazu ti berem, da si poshen."

Seveda mu ni bilo treba dobiti prigovarjati. Vpisal sem se v organizacijo rudarjev in ob enem v socialistično-demokratično stranko, kakor se je imenovala socialistična stranka v Avstriji. Član socialistične stranke in internationale sem še danes.

Po enem letu so me izvolili že za blagajnika. Zelo sem se branil tega posla in jim zatrjeval, da zanj nimam zadostnih sposobnosti. Grablevic mi je zagotavljala, da mi bodo pomagali, zato sem to delo vseeno sprejel ter ga izvrševal do svoje ohrada v Ameriko. Šest let sveta bila skupaj z Grablevicem v raznih odborih delavskih organizacij in ustanov. Bil je delaven človek. Zalotila pa ga je bolezen v črevih in mu izkopal prezgodnji grob. V svojem delovanju ni iškal nobenih časti in v tem smislu je učil tudi druge. Večkrat je rekel: "Sodruži, v delavskem gibanju ne pričakujte časti in priznanj, ker tega ne bi dobili. Imate pa zavest, da izvršujete častno delo za stvar svogega razreda."

Neko nedeljo me povabi prijatelj na shod. Shodi takrat so se vršili pod državnim nadzorstvom po paragrafu 2. Přistovoval je na takih shodih državni komisar in pazil na govornike. Ti ljudje so imeli tudi pravico razpustiti shod, česar pa se dostikrat niso upali. V današnji Jugoslaviji delavci nimajo z ozirom na svobodo tiska in zborovanja niti toliko pravice kot so jo imeli takrat v Avstriji. Imajo jih mnogo manj, toda več socialističnih priboril, katere jih je priborilo socialistično gibanje skozi desetletje bojev. Diktatura jih seveda odzema, kolikor si upa. Na dotičnem shodu je bil slovenski govornik pokojni Anton Grablevic, tajnik organizacije rudarjev v alpskih deželah. Bil je pod vodstvom socialističnih demokratov, kakor sploh vse večne unije v Avstriji.

Na dotičnem shodu je bil slovenski govornik pokojni Anton Grablevic, tajnik organizacije rudarjev v alpskih deželah. Bil je pod vodstvom socialističnih demokratov, kakor sploh vse večne unije v Avstriji.

Po shodu me je Grablevic izpravil o tem in onem. Vprašal me tudi, kaj sem bil do-

SITUACIJA NESPREMENJENA

Položaj v premogovniških revirjih, kjer traja stavka, je v spletu nespremenjen. Veliko škoda povzroča rudarjem neenotnost, osredoma boj med tekmovalnimi unijami. Na sliki je skupina premogarjev, ki pripara k N. M. U.

sebi — priznanje, da delaš v trokom trpinov premogarjev, poštem krogu za ideale, ki ki prosijo kruha, pa ga jim izkorisčevalci in tirani odrekajo.

To sem napisal zato, ker vidim, kako častiljne ljudje napadajo vodilne sodruge, ki delujejo v JSZ. in pri našem tisku.

Tudi preje so jih napadali. Delavski voditelji so napadani početka gibanja za osvoboditev sužnjev in odpravo krvic.

Pa vendar — socialistična stvar napreduje! Ni več daleč doba, ko pride svet pod socialistično vlado. Skokoma in polagoma se dežele presnavljajo na poti socialnega preobrašanja, katera vodi v družbo mednarodnega bratstva in kooperacije.

Iz urada kluba št. 27 JSZ.
Cleveland, O. — Prijatelji! Sodelavci! Grozna tragedija se dogaja v borbi za obstanek izkorisčanih in potlačenih premogarjev.

Tisoči in tisoče je bilo poignanih s prago obupa k poslednjemu sredstvu, da opozorevjet na krivice, ki se jim gode: vstopili so v stavko, da dvignejo z njim glasen protest, kajti boljše je poginiti v borbi, kakor pa v slepi udanosti.

Dasisravno kapitalistično časopisje rado zamolči najbolj grozne dogodke, in četudi ne opisuje mizernih razmer, v katerih žive rudarji s svojimi ženami in otroci, so krivice toliké, da jih tudi kapitalistični tisk ne more zamolčati. Človek, ki položaj zasleduje, se čudi v grozi in se vprašuje, kake je kaj takega v dvajsetem stoletju mogoče.

Iz delavskega časopisa pa izvemo vse grozote brez prikrievanja. Razgaljena je pred nami razredna justiča, oblast očitno razkazuje svoje mržnje proti delavstvu, zatiran rudar pa se upira in protestira v svojem boju proti krivicam.

Gorje med premogarji je nepopisno. Razne organizacije, med njimi tudi socialistična stranka s svojimi postojankami, delujejo v pomočni akciji, da se jim olajša trpljenje ter omili glad. Temu delu se je pridržil tudi klub št. 27, ki je že dosegel nekaj uspehov. Na izredni seji 24. julija se je razdelilo nabiralne pole, katere smo v ta namen dobili od tajnika ohajske soc. stranke.

Klub je sklenil razširiti to akcijo tudi na druge slovenske organizacije v tej naselbini. S tem bomo pomagali posebno o-

nja. Življenskih potrebščin je v izobilju, ali za revne in brezposebne jih vseeno ni, če jih nima s čim plačat.

Tukajšnji soc. klub št. 28 JSZ. priredi veselico v nedeljo 6. sept., dan pred "Labor day", s sodelovanjem pev. zborna "Zarja", odsek kluba št. 27 in tukajšnjega zborna "Cvet". Tudi ena kratka igra bo vprizrena. Točen program bo objavljen pozneje.

Frank Hribar.

Prihodnjic "mebe" še več

Oglesby, Ill. — Precej časa je minilo, ko sem se zadnjič oglasil v tem listu. Sedaj me je v to pripravila Mrs. Dušek, ki stresi svoj gnjev na socialiste v "Am. Slovencu". Povzročila je kar celo "afero", radi katere beremo dopise s toliko večjim zanimanjem.

V "A. S." z dne 21. julija se je Mrs. Dušek dotaknila tudi mene, pa sem sklenil, da ji povem resnico in jo posvarim, naj ne greši, kajti kregati se z resnico, kajor se ona, ni Bogu do padljivo. Ona trdi, da sem bil edino jaz pooblaščen od kluba za zastopnika "Proletarca". Morda ima še dovolj spomina pa si lahko priklici v glavo, da izjavil, da zastopništvo absoluto ne deše enega člana ali članico za sodelovanje pri agitaciji za Proletarca. Moja sugestijo so sprejeli in izvolili za sodelavki pri zastopništvu Mrs. Dušek in sodružico Mrs. Nadvesnik. Zapiski o tem je bil čitan in sprejet na naslednji seji. Za odobritev zapisa je glasovala tudi Mrs. Dušek.

Kar se tiče plače ali provizije dvajsetih odstotkov, ki jih navaja, bi jih bila prav lahko deležna, če bi nalogo sodelovanja, katero je prevzela, tudi vršila. Od tega pa jo je očitno sveti misijon. Ako Mrs. Dušek želi še bolj natančne informacije, naj se obrne na glavnega urad ali pa na prvo instanco pri klubu št. 3 JSZ.

Prav, da je bila članica klubu nad deset mesecev, pa še sedaj ne ve, zakaj se gre. Ako bi pogledala malo bolj v pravila ter čitala "Proletarca", pa ne bi streljala takih kozlov.

Menda ni mislila, da bo deležna za 40 ali 45 članarine bolniške podpore, posmrtnine in "Proletarca"? To bi bil res čudež, še večji kot tisti v Chicago, ko se je vernim in nevernim

PIKNIK

v nedeljo
2. avgusta na
Pintarjevih
farmah

Mrs. Dušak se silno jezi na življenskih potrebščin je v izobilju, ali za revne in brezposebne jih vseeno ni, če jih nima s čim plačat.

Hudo je, pravi, ker je tako pošteno povedala kar ji gre v Proletarcu in Prosveti.

O anonimnem pismu, o katerem pravi, da ga je prejela, zagotavlja, da natančno ve, kdo ga je poslal. Ako je tako sigurna, čemu pa ne imenuje osebe in pusti druge v miru?

Bolje bo zano, če se drži preobrnitve, ki jo je bila deležna pri misijonu, na katerem je svečano prisegla, da ne bo več brala listov, kakor sta npr. "Proletar" in "Prosveta".

Ako bi bila spovedniku še povredala, da je članica kluba, kdo ve, če je ne bi zelo zelo karal radi tega silnega smrtega greha in ji za nekaj časa odklonil odvezo, ali pa jí naložil veliko pokoro!

Sicer pa je Bog milostljiv in ji bo odpustil to znoto, v kateri brodi sedaj, ko v "A. S." napada stranko delavskoga razreda. Nekje je napisala tisto staro prislovico, da raste med pšenico tudi ljulika. Ni pomislila, da je s tem pogodila sebe.

Zdaj nasprotuje, da se bi ženske ukvarjajo s politiko. Naj bodo doma pri svojih možeh in otrocih ter v kuhinji. To je staro pridiga. Ampak čemu "politicira" v frančiškanskem glasilu, čemu s političnimi dopisi napada pošteno delavsko skupino, to naj razjasni!

Prav, da je bila članica klubu nad deset mesecev, pa še sedaj ne ve, zakaj se gre. Ako bi pogledala malo bolj v pravila ter čitala "Proletarca", pa ne bi streljala takih kozlov. Menda ni mislila, da bo deležna za 40 ali 45 članarine bolniške podpore, posmrtnine in "Proletarca"? To bi bil res čudež, še večji kot tisti v Chicago, ko se je vernim in nevernim

Anton Zornik

HERMINIE, PA.
Trgovina z mešanim blagom.
Ped v pralni stroji nata
posebnost.
Tel. Herminie 2221.

Dr. Otis M. Walter

ZDRAVNIK IN KIRURG
4002 West 26th Street,
CHICAGO, ILL.

V uradu od 1 do 6. popoldne,
v torki, četrtek in petek od
1. pop. do 8. zvečer.
Tel. LAWNDALE 4872.
V FRANCES WILLARD
BOLNIŠNICI
od 9. do 10. dopoldan ob torkih,
četrtekih in sobotah.

Royal Bakery

SLOVENSKA UNIJSKA
PEKARNA.
ANTON F. ŽAGAR,
lastnik,
1724 S. Sheridan Rd.,
No. Chicago, Ill.
Tel. 5524.

Gospodinje, zahtevajte v trgovinah kruh iz naše pekarne.

Sto izvodov za dva dollarja

V agitacijske namene pošljemo sto izvodov "Proletarca" za dva dollarja. Naročite jih, kadar imate večjo sejo, veselico, shod, predstavo ali kako drugo priredbo, in jih razdelite med udeležence s priporočilom, da naj se nanj naročo. Pošljite naročilo pravčasno!

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN and SURGEON
Office hours at 3724 W. 26th Street
Tel. Crawford 2212.
1:30 — 8:30 — 8:30 — 8:30 Daily
at Hlavaty's Drug Store
1858 WEST 22ND ST.
4:30 — 6:00 p. m. daily.
Except Wed. and Sunday only by
appointment.
Residence Tel.: Crawford 8448.

"New Leader"

angloški socialistični teden.
Izhaja v New Yorku. Naročni
\$2 na leto, \$1 na pol leta.
Najboljše urejanje angloških socialističnih listov v Ameriki. Mnogi slovenski delavci ga čita.
Naročite si ga tudi vi. Naročni
na sanj sprejema "Proletar".

HOČETE PRISTOVAT
ZDROBLJIVOM IN SIMPATIČARJEM
V BARBERTONU IN OKOLICI.

Sejo kluba št. 232 JSZ. se vrši vsako drugo nedeljo v mesecu ob 10. dopoldne v dvorani društva "Domovina" na 14. cesti. Sodrži, prizadajte redno na sejo in pridobivajte klubovne novice. Sodrži, da na to nadomestimo mešano postojanko J. S. Z. Semiličenje vabimo, da se nam pridružimo. Socialistična stranka je v tem dočeli edina delavška stranka s konstruktivnim programom, s katerega si delavstvo lahko pribori boljšo bodočnost in boljšo svobodoboljšino.

NOVE MLEKARNE

WENCEL'S DAIRY PRODUCTS

EDINA SLOVENSKA MLEKARNA V CHICAGU.

2380-82 Blue Island Ave. Tel. Roosevelt 3673

NAJVEČJA SLOVANSKA TISKARNA V AMERIKI

JE

NARODNA TISKARNA

<p

IV. VUK:

Skozi okno vlaka

(Mimobežni vtiči in epizode z mojega potovanja.)

(Nadaljevanje).

"Kdor ni posvečen, je skrivnost... Tako se čuva no greha. — Allah je velik!"...

"Čudna filozofija — morda pa je resnična..."

Spomnil sem se Zdravka in on bi gotovo potrdil, da je resnična.

Ciceron me je pokaral, ko sva bila sama.

"Doteknili ste se prepovedana vrašanju. Turki ne ljubijo tega."

"A vendor je odgovarjal."

"Spomnil se je najbrž, da je treba pri današnji dobi, ko Turkinje odkrivajo obraze in se rogoj preroku, odgovoriti."

Turkinje, si mislim. Zakaj jih tako klicemo? Zakaj jim pravimo Turki? Kaj so to res Turki?... Saj smo vendor Slovani, Srbi in Hrvati, potomeci Tvrda, nekdanji bogomili. Res je, da ni več te vere, ali nauk je še tu. Saj so vendor bogomili učili, da sta na svetu Bog in demon. Bog je duševnost, demon je telesnost.

Zato se mora človek truditi da zmaga dobro ali duševnost v njem nad mesem, ki je hudo, demon.

Zato odpor, kjer je nevarnost, da zmaguje telesnost — demon. Ta musliman je v duši bogomil, zato je odgovarjal meni, gjauro, prijavo in zato mu je težko, da se tepta zakon prerokov...

Ko sva se vračala s ciceronom, sta na eni klopi, ki so na serpentinah, sedeli dve mladi muslimanki. Kopremo sta imeli pritrjeno in vrženo sta jo imeli čez glavo nazaj.

Mikavna sta bila obraza. Nekoliko podolgovata, z velikimi očmi in dolgimi trepalnicami.

Nasmehnem se. Obe se nasmehneta, kakor v ozdrav.

Spomnim se besed starega muslimana s turbanom. In sem ju vprašal drzno:

"Kako, o dekleti, ne skrijeta pred tujcem skravnosti svoje lepote?"

Ena se zmede in seže po koprino. Druga pa odgovori:

"Ker sva močni dovolj, da jo varujeva pred onim, ki mu je lepotu v pohujšanje."

Bogme, bil je odgovor, ki mi je ugajal.

"Prerok je ukazal, in dve mu klubujeta."

"Prerok je imel odpraviti z ljudmi, ki so ljubili v prirodi gledati skravnost."

Kimal sem z glavo.

"In sedaj jo ti objavljaš?"

"Ne. Samo predskodke ubijam. Trg spone, ki so muslimansko ženo oblekle v obliko misterije in jo ponizale do bitja brez duše."

"Ali pa veš, da si lepa," sem zasukal razgovor.

Ona dvigne glavo.

"To se pravi — kakor je pišal Weininger —, ali veš, kako je pisal?"

Bogme, to je deklet. Čutil sem, da sem zardel. Zakaj poznam tisto, kar je zapisal Weininger.

"Da si musliman, bi bilo naravno, kar si rekel s skravnostno besedo. Zakon prerokov ne brani imeti več žen in priznati več žen. Vaš, Kristov, brani."

Smeje se. Koketno.

"Svoj zakon kršiš ti, kristjan."

Stresem z glavo. "Motiš se."

"V mislih ga kršiš. V tistih besedah si ga kršil, s katerimi si poželel mojo lepoto, hvalečjo. Tajno, tako kakor vi kristiani kršite vedno — da se ne zvez!"

"Kdo si, ki tako govorš?" sem rekel poražen.

"Zenska," je rekla in z ele-

gantno krenjno vrgla kopreno čez obraz. "Skrivnost."

4. Sarajevo—Hercegnovo.

... Zbogom Sarajevo...

Lokomotiva zove. Videl sem te in te nisem videl. Od zunaj sem te gledal, s hriba, kako se razprostira, vzpenja, sedaš in obrive in skale... Kaj je v tvoji notranjosti, nisem videl. Pravijo, da imaš muzej edini te vrste v vsej Evropi...

Preproge, ki jih tkoje tvoje vtornice sem videl tudi v Ljubljani. Ali kako jih tkoje, mi ni bilo dano videti. Zakaj lokomotiva zove.

Pravili so mi, da bom gledal sedaj grotesko-zanimive reči, strašne prepade, mimo katerih se bom peljal... tam na Ivan-planini, nad 1000 m visoki. In peljal nas bo vlak po zobasti progi skozi množino tunelov—kol'ko—jih niti takrat nisem štel, ko sem se peljal skozi. Preveč jih je bilo in sem se zmotil v štetju pri pogledu na te strašne prepade. Zdi se mi, da jih je nad en ducat.

"Ivan-planina ima klobuk, poleg," opozarja Zdravko. "Dež bo. Slabo bomo videli."

Cim bolj se bližamo, bolj se mraci, a je še komaj pol sedmih... Ze trkajo kaplje na okna, v presledek, kakor fantovasovavec, boječ se, da ne zdrami nepoklicanih. Ali vedno več, vedno pogosteje. Nato se vije, kakor zna to le v gorah.

Vlak dobi zadaj lokomotivo, ki ga pomaga riniti navkreber. Znotci pomagajo plezati vlaku. Vedno više, vedno više. Ze smo tu, 876 m. Vlaku postaja plezjanje utrudljivo, tudi menjena predpoložljivo ter jo rajši mahne skozi tunnel, res da 680 m dolg, a vendorle manj utrudljiv. Ko se prikažemo na drugi strani izpod gore, kakor pravljčena prikazen, drčimo na vdol.

Zavore škrpljejo. Silno previdno vozi vlak.

"Evo vam — znamenitosti."

Stopimo k oknu.

Za prsa zgrabi slehernega in dih zastaja. Mišice se lajnejo. Telo se upira, v svoji notranjosti, kakor da s tem vzdržuje ravnotežje vlaka, da ne pade tja v globine prepada.

Nehote se držimo drug drugega. Kolena se šibe.

"Strašno... In tu vozijo vlaki dan na dan in noč na noč? Zelezničarji morajo imeti že lezne žive..."

Pod nami zija namreč 700 m globok prepad, odrezan navpično, kakor z nožem. V tiste stene pa je nametano kamenje, ogromno, divje... Vlak pa vozi tik ob robu. Ni varovalne ograje, da bi dajala iluzijo obrambe. V strašni resničnosti polze vlak ob prepadu kakor kača.

Ko gledam v globino, se me polašča občutek, kakor na višini Bendbaše v Sarajevu...

Spogledamo se. Smejemo.

Ali samo uštice se smejejo, obrazi so bledi in resni. Zdaj pa zdaj se nam zdi, da se voz nagne in vsi zletimo v tisto globo.

"In se vsi smo na tej strani," pravi Matevž. "Saj se mora vozagniti in izgubiti ravnotežje."

Ali nobeden ne gre stran.

Prikovan smo z grotesknostjo

priprava na mestu in gledamo v globočino.

Tunel.

"Hvala Bogu," si oddahnemo. "To je preskušنا."

Ali ko se pojavimo zopet iz tunela, zazija zopet prepad. In tako naprej, zdi se brez konca. Vedno strašnejši. Cele pol ure nas drži v strašni napetosti. S telesom, mišicami pomagamo

zdrževati vlaku ravnotežje...

tako si vsaj predstavljamo...

Še bliže roba gre vlak. Tako blizu, da roba ni več videti in stopnice vozov vise čez prepad.

"Ako bi se sedaj raztirilo," se norčuje Zdravko. A vidim ga, kako se trudi, da bi vlaku držal ravnotežje.

"Kaj bi bilo iz vsega," odgovori Ivan Celicjski.

Tako se pogovarjam in dražimo živce z divjo, obesnaško razposajenostjo. Pri stopnicah vozov vise čez prepad.

"Imaš še korajo misliš na ženske?"

"Kavalir sem," je vzdihnil Ivan Krški, pa se vendor ni odmeknil od okna.

"Da sem na ženitovanjskem potovanju še s tako lepo nevesto..."

Matevž ni dokončal.

"Kaj bi naredil?"

Zdravko pa odgovori mesto Matevža:

"Odpovem se vsemu grehu."

Všek napetosti je bil, ko smo rotitali preko železniškega mostu. Kakor da žongler žongira na napeti vrvi z vlakom, tako se nam je zdel prehod čez tisti most.

Ko smo prispeti v dolino in smo gledali nad seboj planino in brzjavne drogove, znak, ki smo se malo prej vozili, smo si zares oddehnili.

Slikovita je ta vožnja, zanimiva posebno prvič in v nekakšno svetostjo se spominjam sedaj tiste groze, ki me je obdala.

In se zamisljam v Ivan-planino in v železnico, ki gre skozi njo.

To je zobčasta železnica Pazarč-Konjic. Sedaj se vrtja novi veliki tunnel skozi Ivan-planino, ki ga vrtajo že več let.

Ta novi tunnel bo povzdignil promet, česar sedanja proga ne more. Zakaj napetost je tako velika, da so se morale postaviti zobčaste tračnice in tem seveda so stroški večji.

Za predpoložljivo ter jo rajši mahne skozi tunnel, res da 680 m dolg, a vendorle manj utrudljiv. Ko se prikažemo na drugi strani izpod gore, kakor pravljčena prikazen, drčimo na vdol.

Zavore škrpljejo. Silno previdno vozi vlak.

"Evo vam — znamenitosti."

Stopimo k oknu.

Za prsa zgrabi slehernega in dih zastaja. Mišice se lajnejo. Telo se upira, v svoji notranjosti, kakor da s tem vzdržuje ravnotežje vlaka, da ne pade tja v globine prepada.

Nehote se držimo drug drugega. Kolena se šibe.

"Strašno... In tu vozijo vlaki dan na dan in noč na noč? Zelezničarji morajo imeti že lezne žive..."

Pod nami zija namreč 700 m globok prepad, odrezan navpično, kakor z nožem. V tiste stene pa je nametano kamenje, ogromno, divje... Vlak pa vozi tik ob robu. Ni varovalne ograje, da bi dajala iluzijo obrambe.

V strašni resničnosti polze vlak ob prepadu kakor kača.

Vodnik je zavzel, da dobiti je preljev na vodnjak.

"Kaj je to?"

"Vodnjak." Vodnik je zavzel.

"Vodnjak?"

</div

Adam Milkovič:

SUŽNJI KRVI

ROMAN ČUVSTEV IN NAGONOV ČLOVEKA

Vse pravice do posnetka

iz Proletarca pridržuje avtor.

(Nadalevanje.)

Malo kesneje so zaškripale v podzemlju težke duri.

"Zaboga!" je planil Burov k sklonjenemu nesrečnemu. Kaj ste storili?"

"Unihli ste še mater!" je dejal detektiv, ko mu ni bil dal odgovora. "Kaj ste zblazili?"

Tedaj je planil Ramon kvišku.

"Zblaznili ste vi!" potem se je vrge na tla in ječal. "Bog ako si nad menoj, pričaj ti, da sem nedolžen! Te moje oči niso videle njegove krvi . . ."

Burov je že dolgo strmel v nesrečnika, dokler ni paznik odpril vrat in ga pozval naj odide. Burov se je sklonil k ihtečemu sinu. "Tega nisem pričakoval od vas."

Potem se je dvignil in odsel.

Madalena je bila po prvem zasišanju zapustila Moverjevo stanovanje in se izgubila neznano kam.

Minulo je nekaj tednov. Dočim je bila slaboumna gospa Anetta že naslednji dan izpuščena, ker je bil gospod Heterd dokazal njenjo nedolžnost, so Ramona postavili pred sodišče. Zaman se je branil . . .

Sodniki so izrekli sodbo. Bila je strašna — smrt pod glijotino . . . Ko je Ramon začu te besede, se je vrge na tla in se valjal kakor pobesnel po tleh. Le s težavo so ga vrgli v ječo, kjer je čakal na izvršitev odsodbe.

Nekaj dni po razsodbi je vodil po mestnih ulicah gospod osivelj žensko. Pred sodnim poslopjem sta obstala. Osivela žena, Ramonova mati se je oprijela zidu in krčevita zahtela.

Četr ure kesneje so zaškripala železna vrata v podzemlju. Ko je zagledala mati svojega sina v mračnem prostoru, je razprostria roke in se zgrudila nad njim.

"Mati, jaz moram nedolžen v smrt, mati . . . moja zlata mati . . . jaz moram nedolžen umreti . . ." tedaj je krčevito zahtel in z njim mati, ki ni mogla govoriti.

"Otok moj!" samo to je rekla, potem pa se zagrebla vanj in jokala nad njim. Zaman jo je priganjal stražar, da mora oditi — mati se ni mogla odtrgati od nesrečnega otroka. Sele s silo so je dvignili in jo kakor mrtvo odnesli iz ječe . . .

Madalena je postopala v teh dneh v neki ribiški naselbini. Od časa do časa je siknilo vanjo nekaj nepoznanega, da se je vsakokrat zagrebla v prsi in dolgo premišljevala, kaj bi to bilo. Pa je vedno jasneje in jasneje sililo vanjo, dokler ni siloma razdrojilo njenega srca. Vlačuga! Tatica! Morilka!

"Kaj?" je zaječala Madalena ob teh očitkih. Potem se je zopet zapri sama vase in grebala po svojem telesu, kakor da bi iskala nečesa s čimer bi mogla oprati sama sebe, pa ni našla ničesar . . . Vedno glasneje in glasneje je klicalo in se ni hotelo pomiriti. Zagledala je pred očmi plavolasega mladeniča, uklenjenega in potlačenega v ječo. Zakaj si ga pahnili med zidove? Potem je vstal pred njo človek azurno modrih oči. Zakaj si mu dala predeti srce? In potem so vstajali pred njo drug za drugim in vsak je držal na svojem srcu desnico in je šel mimo nje sklonjen in potri . . .

V tem času je Ramon štel dni svojega življenja. Samo še trikrat! Samo še trikrat bo vstalo zanj solnce in potem nikdar več . . . Moral bo umreti. Kot ničvreden človek bo žežal na tleh, plivali bodo vanj, ga vrgli v zemljo morda še napol živega in ga zagreblji. Vse to — in po nedolžnem! "Moj Bog!" je zaječal, zakaj molčaš?"

Predzadnji dan. Ramon besen razbija po železni vrati.

"Zlodinci!" tolče in se zaletava v vrata. "Umoriti te mora nedolžnega človeka!" Stražarji, ki so se prestopali po hodniku se za te klice niso zmenili. Bili so vajeni takih in enakih očitkov pa so se pogovarjali o tem ali onem in če je pogovor nanesel so se tudi glasno zasmehali.

Zadnji dan. Ramon sedi sključen v vlažnem kotu. Pred njim vstajajo lepi spomini. Sprehaja se po domačem mestu in tovarši in govorji. Pojavljajo se mu znaki blaznosti.

"Ha, ha, ha . . ." se zasmeha hipona. "Kje hodi Jean? Ha, ha, ha . . . Ali si videl? Ha, ha, ha . . ." Potem se prestopi si žaživiga veselo pesem, pada na tla in zajoče kakor otrok.

Ta dan je Madalena sklenila, da stori s svojim življenjem kar je že davno hotela storiti. Takrat jo je bil rešil smrti podel človek, ki jo je bil odpeljal nazaj v gnušno življenje. Sedaj ne bo nikogar, ki bi ji zastavil korak. Obračunati hoče s samo seboj, z drugimi naj obračunajo drugi v kolikor ni mogla obračunati ona sama.

V teh mislih pa je vstrepetala. Kaj ji je storil on? Umreto bo moral po nedolžnem. Legla je v travo in premišljevala. Ali ga more še rešiti? Zakaj bi ga ne rešila? Ali ji je storil kdaj kaj zlega? Ali jo ni ljubil še

preveč? Ali je bila vredna sploh njegove ljubezni?

"Ne, on ne sme umreti!"

Stekla je po obali, obstala pri prvi hiši in brez oklevanja potrka na okno.

"Putstite me v hišo!" je zahtevala. "Dajte, da napišem pismo, rešiti hočem nedolžnega človeka smrti . . ."

"Kaj praviš?" je rekel v sobi.

"Nekdo mora umreti, rešiti ga hočem . . . je ponavljala Madalena.

Po obrazu opaljen ribič je odpri okno in strmel v obraz. "Kdo mora umreti?"

"Ramon Marondini," je dejala črnolaska, "on je nedolžen . . ."

Malo kesneje je bilo napisanih dvoje pisem. V prvem sporoča Madalena, da je morila ona sama, da si je rano na prsi prizadejala sama ni da hoče obračunati tudi z življenjem sama. V drugem pismu se poslavila od Ramona.

Predragi Ramon!

Sklonila sem, da te rešim smrti. Mesto tebe hočem umreti jaz sama — ker som jaz usmrtila tega izdalca. Sedaj me ne more biti nikhe več predstavljati.

Odputi mi vse! Pozabi name! Uživaj srečo — mlad si že — jaz moram umreti, ker je moje srečo razjedeno do dna. Posobi na te moje črne oči, ki si jih tako ljubil — zakaj ko bo bral to pismo, bodo že zaprte, zaprte za zmrrom.

Tvoja Madalena.

"Evo vam," je vrgla črnolaska pred ribiča zadnji denar, "še nocoj morate biti tam! Se nocoj, človek!"

"Se nocoj?" je pograbil on denar.

"Se nocoj — sicer bo ležal pred vami mrtev!" Ribič je pograbil pisma, si ognil plašč in zajahal konja.

Madalena je prisluhnila. Iz dalje je začula topot kopit. Rešitev mu nese! Nedolžni žrtvi rešitev! Tako sladko je leglo v njeno srečo kakor še nikoli . . .

Potem je stopila na skalo, razpela roke in se nasmejala vsemu svetu. Valovi so zašumeli. V njih je zaječalo in se pogreznilo . . .

Prvi odsevi sončnih pramenov so se prehrivali v rano jutro.

Stražarji so v jetnišnici vstajali in se pripravljali na izreden posel, ki se jim je nudil zopet po dolgem času. Ramon je stal v kotu svoje celice in čakal kdaj se odpro vrata. Bili je strahoma v nje, zdaj pa zdaj se bodo odprla in končano bo. Po hodniku so begali pazniki in pripravljali vse potrebno za usmrtnitev.

V teh trenotkih je bil ribič še daleč proč od mesta. Okoren konj je hropel in pesal. Ribič je neusmiljeno tolkel po njem in gledal na vzhod, kjer se je prebujala zora.

Stražarji so bili zbrani. Šestorica mož, ki je bila oborožena s puškami je čakala povelja. Stala je na hodniku pred vrati. Ramon je položil uho na mrzlo železje. Groza! Stražarji so se veselo razgovarjali in se smejali.

"Ne mučite me!" je zatulil skozi železje. "Ali me ubijte, ali mi dajte, da se ubijem sam! Evo, ustrelite! Tu so prsi! Ustrelite, naj se razlije nedolžna kri . . . Ha, ha, ha . . . Bedaki! Ha, ha, ha . . ."

Stražarji se niso vznemirjali. Bili so že vajeni obupnih klicev iz zadolih celic. Molče so se prestopali in prestavljali morilno orožje po trdem tlaku.

Dve milji od mesta je privezel ribič upenega konja k deblu in zdrjal po cesti. Pot mu je il raz čelo in omagati ni hotel. Nobe nega voza ni bilo na cesti.

V celici so zapela vrata mrtvaško pesem. Ramonu so zvezali roke in ga molče vodili po dolgih hodnikih na morišče.

Ribič je pridirjal v mesto. Z zadnjimi močmi je bežal po ulicah.

Ramon je stal s sklonjeno glavo pred glijotino. Pred njim je stal duhovnik in molil. V tem hipu je Ramon sklenil proti nebuh roke: "Mati, moja mati!" Potem so mu zavezali oči in ga s silo postavili pred glijotino.

V tem hipu je planil na morišče mimo stražarjev ribič s pišmom in se ves izmučen zgrudil.

"Ustrelite me! Odsekajte mi glavo!" je vpil Ramon. "Cemu me mučite?"

Nad ribičevimi pismi so se zgrnili resni obrizi.

"Nedolžen?" so se spogledali.

Ko so obsojencu odvezali oči in mu pokazali njeno pismo, je brez besede omahnil in obležal smrtno bled.

Bled in prepaden je prestopil domači prag. Mati je kriknila in ga objela. Dolgo sta ihtela drug ob drugem, dokler ni mati bolestno iztrgala:

"Samo, da si se vrnil, nesrečni otrok moj! Življenje je kakor roža, ki se ti smeje — a ko ga sponzna, ti ostane v roki trnje, za oči nevidijo se srce ranljivo!"

Potem sta živila še dolgo. Ob tihih večernih sta posedala pred samotno hišo in obujala nesrečne spomine, ki so se dvigali pred njima kakor daljni ognjeni jeziki, umirali in ugašali.

(KONEC.)

NOVE VRSTE "KAVALERIJA"

Konjenica je v nekaterih militaričnih delolah skoraj vse odpravljanje, ker po mnenju vojaških ekspertov ni več porabna na bojiščih. Armatna postaja stroj živil in mrtvih delov, kakor v tovarni. Namesto konjenice uvažajo nove vrste "Kavalerijo" na motorciklih. En tak je na sliki. V ospredju ima pritrjeno strojno puško. Na konjski vrat je ne bi mogli na takniti, a motorcikli bo to prenesel.

Vilém Němc:

Nekaj o izvoru relikvij in jordanske svete vode

Pisec gornje črtice je znani češki popotnik, ki se je mudil l. 1884-86 tu v Afriki. V Jeruzalemu mu je preskrbel češki rojak, župnik v avstrijskem hospicu (zavetišču), službovih v samostanu San Giovannij, v jeruzalemski okolici. Iz te svoje službe priporoveduje pisec gornji doživlja, ki ga posnamamo in tretje izdajo njegovega potopisa: "Overjene relikvije iz mlečne vottline Device Marije"; "Overjene relikvije z groba Mater Božje"; "Overjene relikvije s kraja vnebovzetja Device na Ojski gori"; "Overjeni ostanki s svetega groba v Jeruzalemu"; "Overjeni ostanki iz vrta Getzemani — iz Pilatove hiše, — z Golgotе" itd.

Ko sem v samostanu vsaj malo "ogledal", sem postal pozoren na često se ponavljajoč pojav, — da so se v mali hišici na dvorišču v popoldanskih urah shajale vedno iste osebe, se tam zapre in so tam nekaj počenjale. Kuhan Fra Samuele je včasih prihajal in odhajal in izredno je bilo, da sta se sestanki in delo pričenjala vedno v času, ko so kuharska dela potekala. Skoraj vedno tako nekako med tretjo in šesto uro popoldne. Trije samostanski bratje in sluga Matija, krščeni Arabec, so nekaj pred menjom skrivali in s tem dosegli, da sem napenjal svojo pozornost v namenu, da pridevam temu v okom. Ako sem hodil okrog hišice, me je pogrešil ali Fra Samuele in me poklical ali pa so opazili to oni, ki so delali vse tako tajno in so se skušali takoj otresti moje pozornosti. Iz te tajinstvene delavnice se je oglašalo venomer neko tajno tolčenje — iz samostanskega vodnjaka so nosili tja voda in Fra Samuele ni prinašal tja iz vodnjaka, ki je te slike ostanki ekspediral na prej v druge samostane in hospice, od koder in kjer so bili s temi pravimi in posvečenimi relikvijami obdarovani turisti in romarji.

Razen "posvečenih" relikvij smo izdelovali tudi jordansko vodo, ki smo jo črpali iz naših samostanskih cisterne (vodnjaka), jo polnili v stekleničke, zamašili in opremili s samostanskim pečatom.

Napis na stekleničkah se je glasil: "Overjena, prava voda iz reke Jordana."

Teh stekleniček s "pravo" jordansko vodo pa niso razdeljevali ronarjem brezplačno, ampak so stale en frank in še so v odjem prav hitro skozi celo letno dobo.

Pošta je dnevno prinašala načrila za jordansko vodo glavno iz izvenpalestinskih krajev, potem iz Evrope, Amerike in iz vseh krajev sveta. Mi smo jo le "izdelovali" in pošiljali dnevno na stotine stekleničk v dveh količinah, natovorjenih na mulo, v jeruzalemski samostan, kjer je bilo glavno skladišče.

Najboljši odjemalec jordanske vode je bilo avstro-ogrsko plemstvo. Bivši cesarji Elizabeti je prinašala vsaka ladja avstro-ogrškega Lloyda, ki je zavzela palestinsko pristanišče Jaffa redno po en sod jordan-

"Pozneje se je ustanovila ameriška družba, ki se je nastanila na samem Jordanu in jih odvodila izvažala v sodih jordanško vodo v Ameriko, s čimer je nemalo oškodovala samostansko "produkcijsko".

Prva Jugoslovanska restauracija DOMAČA KUHINA

Otto and Jerry Miškovsky, lastnika.

4047 W. 26th Street
SOBO V NAJEM odda

SLOVENEC PRIPOROČAMO KAVARNO MERKUR

3551 W. 26th St., Chicago, IL

Telefon Canal 4540.

SLOVENSKO-HRVATSKA TRGOVINA CVETLIC.

Svedočstvo na posebne, svadbe, pogrebe itd.

FINA KUHINA IN POSTREŽBA.

KARL GLASER, lastnik.

ske vode. To je bilo torej vsakih deset dni en sod, kar znesi letno 36 sodov. Te sode je polnil menda zopet samostan v Jaffi, česar sicer ni morem trditi, — ali pa jih nismo polnili, toliko vem.

Tudi nismo izdelovali pri nas ostalih ostankov, ki so jih romarji in turisti v množinah odnašali iz Palestine: trske lesa od sv. križa; drobčane koščke rdečega suknja iz Jezusovega plašča in pod. — to je zopet zadeva drugih samost

VELIK SKUPEN PIKNIK

PRIREDITA KLUB ŠT. 222 JSZ. IN
Druš. GOLDEN EAGLE ŠT. 643 SNPJ

v soboto zvečer
8. avgusta, pri
"Slovenski Bistrici"

GIRARD, O.

"Napajanje" aeroplana v zraku

L. Robbins in H. S. Jones iz Texasa sta se odločila poleteti na Japonsko ne da bi se medpotoma ustavljala ter bi dobila nagrado v vsegi \$25,000, ki jo je razpisal neki japonski list za prvi tak uspešen polet. Na gotovih razdaljah bi ju čakal aeroplanski zalogi gasolina, ki bi ga zili v njuno letalo visoko v zraku na nadž, kot ga vidite na tej sliki. Letala pa nista imela avroča in sta se moralna bližu Alaske spustiti na tla. Pravita, da bosta skušala investiti polet znova.

Imenik zastopnikov "Proletarca"

CANADA.	
East Windsor:	George Matesich.
	CALIFORNIA.
Los Angeles:	Frank Novak.
San Francisco:	Joseph Koenig.
	COLORADO.
Created Butte:	Ant. Slobodnik.
Pueblo:	Fr. Botexar.
Somerset:	Anton Majnik.
Walsenburg in okolica:	Frank L. Tomšič.
	ILLINOIS.
Chicago:	Frank Zaitz, Fr. Udovich, Anton Vičič, Charles Pogorelec.
Anton Andres.	
Gillespie:	John Kranz.
Joliet:	John Gerl.
La Salle:	Frank Martinjak in Leo Zevnik.
Mascoutah:	John Biskar.
Oglesby:	Frank Novak.
Panama:	Andrew Ilersich.
Springfield:	Jos. Ovca, John Goršek.
Virden:	Frank Stempunar, Fr. Ilersich.
Waukegan in North Chicago:	Frances Zakovsek, Martin Judnich.
	INDIANA.
Indianapolis:	Jos. Golob, Frank Skufca.
Universal:	Vinc. Verhovnik.
	KANSAS.
Arma:	Martin Gorenč, Anton Sular.
Gross:	John Kunstelj, John Sular.
Mulberry:	Joseph Pillich.
West Mineral:	John Marolt.
	MICHIGAN.
Detroit:	R. Photočnik, Jos. Klarich, Peter Kisovec Peter Benedict, Joe Antiček, Frank Ceser, John Zornik.
	MINNESOTA.
Buhl:	Max Martz.
Chisholm:	Frank Klun.
Duluth:	John Kobi.
Ely:	John Teran.
Crosby:	Fr. Novak.
	MONTANA.
Klein:	A. Miklič.
Red Lodge:	K. Erznožnik.
	NEW MEXICO.
Raton:	J. Kopriva.
	NEW YORK.
Gowanda:	James Dekleva.
Little Falls:	Frank Gregorin, Fr. Petrus.
Seward:	Frank Žagar.
	OHIO.
Akron:	John Slanovec, Leo Bregar.
Bridgeport:	Jos. Sny.
Barberton:	John Jankovich.
Canton:	Peter Chufer.
Cleveland:	John Krebelj, Anton Jankovich, Karl Trinastic.
Collinwood:	Frank Barbč in Louis Zgonik.
Conneaut:	Joseph Sedmak.
Girard:	John Kosin, John Taneck, Anton Dobrovolec.
Glencoe:	Albina Kravčanja.
Kenmore:	Joseph Jereb.
Lisbon:	J. Bergant.
Maynard:	Andy Zlatopek.
Powhatan Point:	Anto Vehar.
Newburgh:	Peter Segulin, Jos. Lever.
Niles:	John Plahar.
Warren:	Eugene Mikul, Fr. Modic.
	PENNSYLVANIA.
Acosta:	Geo. Kristell.
Aliquippa:	Geo. Smrekar.
Ambridge:	Martin Habich.
Bon Air:	Peter Bukovec.
Braddock:	John Rednak.

Suggestions to Officials of Socialist Branches

What Every Live Local Needs

1. AN EXECUTIVE COMMITTEE to handle all of the routine business matters. An hour of business is plenty. You can keep from taking up the time of all the members by electing a few persons who can be trusted to tend to the details.

2. AN EDUCATIONAL COMMITTEE, which should arrange some sort of a program, for each meeting. At least the following can be done.

a. Read a chapter of some good Socialist book and discuss it at each meeting.

b. Get an outline for a study course, such as "Introductory Studies of the Capitalist System", by Elinor Henderson which is distributed by the Rand School and the National Office. It provides outlines for ten lessons.

c. Teachers from local colleges, or highschools might be willing to set up a series of lectures. Other speakers can be found in all but the very smallest places.

d. If possible a regular weekly forum should be set up. The National Office will be glad to send a booklet on "How to Organize and Conduct a Forum".

e. A Socialist Sunday School should be set up for younger people. The National Office will be glad to send material, and suggestions from the experience of other Socialist Sunday Schools.

3. A FINANCE COMMITTEE should not only see that dues are collected on time but should raise additional money.

4. AN ENTERTAINMENT COMMITTEE. Every now and then a social evening should be held without any business or educational events. "Hard Times" parties can be held. Home talent plays can be put on. Group singing should be encouraged. Inexpensive suppers and card parties should be held as often as possible to keep up the morale of the organization. They can pay financially if managed well. The National Office will be glad to send suggestions for stunts and has available a list of Socialist and Labor plays. It also suggests that locals use three recent Victor records. One contains Creators' band playing "The International" and the "Hymn of the Laborers", the Italian Socialist song. The number 35954-A. and the cost is \$1.25. Two smaller records contain proletarian songs from the south, one of which is, "11-cent Cotton—40-cent Meat" (B-40950-A) and the other is "Cotton Mill Colic" (B-40274-A). The cost of each of these is 75c. The members could learn to sing with the records.

5. LITERATURE COMMITTEE or AGENT. Speeches are almost 100% wasted unless literature is sold at the meeting. A small group of comrades can do more than their share for Socialism if they always have literature on hand. Reading and Milwaukee were both won by systematic literature distribution and prosperity is just around.

If you want to read unbiased, truthful news and editorials that have the welfare of the public as the first consideration,

SUBSCRIBE TO

THE MILWAUKEE LEADER

The only English Socialist Daily in America

540 W. Juneau Ave. Milwaukee, Wis.

SUBSCRIPTION RATES:

One year \$6.00—Six months \$3.00—Three Months 1.50

Sodružni in sodružice!

Zdaj, ko so delavci sami spoznali, da so jih kapitalistični politiki republikanske in demokratske stranke varali, imate priliko, da agitirate za jačanje svoje stranke toliko uspešnejše.

Ustanovite klube JSZ. povsed kjer jih še ni in pojačajte obstoječe.

YOUTH AND OUR MOVEMENT

By Anna P. Krašna.

It is quite often that I hear some of the older folks sigh: There is no use trying to organize youth for anything sensible; it is only pleasure—mad and would not even try to think seriously.

Truly, the young world is rather pleasure-bound, but only when it has means. And when a young person of today is without means, unable to find employment, he or she is forced to think at least about how in the world will he manage to live. Conversing with young folks one soon finds out, too, that their minds are not continually on the dancing and sporting. Hard times are making many otherwise carefree folks think.

Judging youth we must not forget for one minute that they are behaving the way they were taught to behave from childhood up! When you wish to construct a fine structure you must build a good foundation for it, and to make youth what we think it should be, we must build a solid, lasting foundation on which the youth with our help shall build a better future for American life.

References: "History of Great American Fortunes", G. Myers. 3. vol. \$2. each from National Headquarters.

"Rise of American Civilization", Chas. and Mary Beard. \$3. from National Headquarters.

(Consult your local public library.) Recent biographies will be recommended.

8. National Headquarters wants to be of the utmost usefulness to the local movements. However, we have no mind readers on the staff, and we can't pass on good ideas; that you have worked out unless somebody writes us about them. Please drop us line about any plane which have been used with success in your district so that we can pass them on to the other locals. Clarence Senior, Executive Secretary.

How the Fuss Began

Hiram—A man is never older than he feels. Now this morning I feel fresh as a two-year-old!

His wife (sweetly)—Horse or egg?

Building such a foundation starts at home, of course. Forcing young people to believe and think the way you do is senseless, and a hundred percent failure. There are better ways, easier ways, simpler ways to do the work in a right way.

Recent why not reserves for labor?

(Unemployment Insurance Funds.)

This reserve to be used in times of unemployment: to help tide the unemployed and their dependents over the crisis: to help keep up their standard of living: to feed, clothe and shelter them, so that they need not suffer, for the sins of economic mismanagement of industries.

Let us not deny the advantage of having such reserves for Capital.

Then why not reserves for labor?

(Unemployment Insurance Funds.)

This reserve to be used in times of unemployment: to help tide the unemployed and their dependents over the crisis: to help keep up their standard of living: to feed, clothe and shelter them, so that they need not suffer, for the sins of economic mismanagement of industries.

Building such a foundation starts at home, of course. Forcing young people to believe and think the way you do is senseless, and a hundred percent failure. There are better ways, easier ways, simpler ways to do the work in a right way.

Recent why not reserves for labor?

(Unemployment Insurance Funds.)

This reserve to be used in times of unemployment: to help tide the unemployed and their dependents over the crisis: to help keep up their standard of living: to feed, clothe and shelter them, so that they need not suffer, for the sins of economic mismanagement of industries.

Let us not deny the advantage of having such reserves for Capital.

Then why not reserves for labor?

(Unemployment Insurance Funds.)

This reserve to be used in times of unemployment: to help tide the unemployed and their dependents over the crisis: to help keep up their standard of living: to feed, clothe and shelter them, so that they need not suffer, for the sins of economic mismanagement of industries.

Let us not deny the advantage of having such reserves for Capital.

Then why not reserves for labor?

(Unemployment Insurance Funds.)

This reserve to be used in times of unemployment: to help tide the unemployed and their dependents over the crisis: to help keep up their standard of living: to feed, clothe and shelter them, so that they need not suffer, for the sins of economic mismanagement of industries.

Let us not deny the advantage of having such reserves for Capital.

Then why not reserves for labor?

(Unemployment Insurance Funds.)

This reserve to be used in times of unemployment: to help tide the unemployed and their dependents over the crisis: to help keep up their standard of living: to feed, clothe and shelter them, so that they need not suffer, for the sins of economic mismanagement of industries.

Let us not deny the advantage of having such reserves for Capital.

Then why not reserves for labor?

(Unemployment Insurance Funds.)

This reserve to be used in times of unemployment: to help tide the unemployed and their dependents over the crisis: to help keep up their standard of living: to feed, clothe and shelter them, so that they need not suffer, for the sins of economic mismanagement of industries.

Let us not deny the advantage of having such reserves for Capital.

Then why not reserves for labor?

(Unemployment Insurance Funds.)

This reserve to be used in times of unemployment: to help tide the unemployed and their dependents over the crisis: to help keep up their standard of living: to feed, clothe and shelter them, so that they need not suffer, for the sins of economic mismanagement of industries.

Let us not deny the advantage of having such reserves for Capital.

Then why not reserves for labor?

(Unemployment Insurance Funds.)

This reserve to be used in times of unemployment: to help tide the unemployed and their dependents over the crisis: to help keep up their standard of living: to feed, clothe and shelter them, so that they need not suffer, for the sins of economic mismanagement of industries.

Let us not deny the advantage of having such reserves for Capital.

Then why not reserves for labor?

(Unemployment Insurance Funds.)

This reserve to be used in times of unemployment: to help tide the unemployed and their dependents over the crisis: to help keep up their standard of living: to feed, clothe and shelter them, so that they need not suffer, for the sins of economic mismanagement of industries.

Let us not deny the advantage of having such reserves for Capital.

Then why not reserves for labor?

(Unemployment Insurance Funds.)

This reserve to be used in times of unemployment: to help tide the unemployed and their dependents over the crisis: to help keep up their standard of living: to feed, clothe and shelter them, so that they need not suffer, for the sins of economic mismanagement of industries.

Let us not deny the advantage of having such reserves for Capital.

Then why not reserves for labor?

(Unemployment Insurance Funds.)

This reserve to be used in times of unemployment: to help tide the unemployed and their dependents over the crisis: to help keep up their standard of living: to feed, clothe and shelter them, so that they need not suffer, for the sins of economic mismanagement of industries.

Let us not deny the advantage of having such reserves for Capital.

Then why not reserves for labor?

(Unemployment Insurance Funds.)

This reserve to be used in times of unemployment: to help tide the unemployed and their dependents over the crisis: to help keep up their standard of living: to feed, clothe and shelter them, so that they need not suffer, for the sins of economic mismanagement of industries.

Let us not deny the advantage of having such reserves for Capital.

Then why not reserves for labor?

(Unemployment Insurance Funds.)

This reserve to be used in times of unemployment: to help tide the unemployed and their dependents over the crisis: to help keep up their standard of living: to feed, clothe and shelter them, so that they need not suffer, for the sins of economic mismanagement of industries.

The Fruit of Capitalist Nationalism

Never was the stupidity as well as the cruelty of our capitalist nationalist system better illustrated than in this German affair. In the long chain of events: World War, the iniquitous Peace of Versailles, and the impossible reparations, our social order has been digging its own grave. The Dawes plan and later the Young plan, as we Socialists have consistently said, never could cure the situation. They only merits were to gain a little time to educate world opinion to the necessity of drastic action to wipe the slate clean. It was as plain as the multiplication table that the Young plan could not work unless German export should increase as Dr. Schacht puts it, our export surplus will cover the deficit in our balance of international payments. That has not happened; that cannot happen, especially in a world where tariffs have been raised against German imports. The best international credits can do is to ease the situation temporarily. Even the more intelligent capitalists understand this. And yet they and the rest of us have been lost in the bog that capitalism and nationalism have created.

—Norman Thomas.

An Unexpected Jolt

The extract which we quote below is from *Commerce and Finance*, a weekly published for inventors, in the heart of the financial district of New York City. It is rather a striking statement for a journal of that type to make.

"The National Red Cross has decided not to assist the starving women and children in the camps of the striking miners, because their predicament is not the result of 'an act of God'. The implied assumption that the distress seen all over the world during this depression is the result of an act of God is an insult to the Almighty. The surplus of goods everywhere which cannot find a market proves the fault to be ours, and no prayers can remedy it unless they lead us to reform ourselves and our system."

A Socialist couldn't have said it any better. We are not positive that we know exactly what the financial organ means by "our system". We know what we mean by it and what it ought to mean by it. The system of private ownership of the great industries must be turned into one of public ownership of those industries. Then it will cease to create distress.—Milwaukee Leader.

If Germany Collapses

"Well," someone may say, "if this German crisis means the end of capitalist nationalism why bother about moratoriums or the forgiveness of debts, or aid to Germany?" That is a good question and our present order might well be allowed to commit suicide, except that this way of suicide in Germany means, in my judgement, that we and our children for a generation in Western Europe and the United States would be in for a catastrophic series of wars and disasters. German collapse will not be promptly followed by anything as ordered and hopeful as Russian Communism now is. And Russian Communism is not the Socialist ideal. The most serious trouble in the world today is the lack of sufficient wisdom and vigor in the constructive forces. We have to worry about building them up more than about pulling capitalism down. It looks as if capitalism is doing that little job itself with sufficient speed!—Norman Thomas.

The Killers and Monuments

Lee J. Smits of the Detroit Times is one of the few columnists in the country who has no idea of being syndicated. He aims his column straight at Detroiters. He calls it "Sidewalks of Detroit" and it is saturated and soaked with Michigan lore. We were walking along with Smits one day and he stopped in front of a bronze memorial plate informing passers-by that the Indians had massacred a dozen whites there a hundred years ago. "But the motor cars have killed twice as many whites right on this same corner in the last twenty years", said Smits. Carl Sandburg in *The Chicago Daily News*.

THE NEXT STEP

The next logical step is co-operation, or Socialism. Capitalism has already filled its mission, that of uniting the industries so that they can be easily taken over by the people, and any further tolerance of the trusts and combines will result in widespread suffering for the masses of the people.

Other parties are advising reforms, but you will notice that they are very careful not to say anything about the collective ownership of the trusts and railroads and other exploiting industries.—Arthur L. Ransom.

SEARCHLIGHT

By DONALD J. LOTRICH

All types of relief agencies spring up whenever labor strikes spread. The present strikes in the eastern coal region are worthy of support. The miners need the help badly but our comrades and friends should be careful that they help support the miners thru socialist relief stations only where the contribution will be acknowledged and properly accounted for. We have a sufficient number of such collection and dispensing stations. Chicago Socialists added such a service to their already heavily loaded and busy program. New York City, Reading, and Pittsburgh Socialists also have these relief stations.

They had a prize fight in Brooklyn last Wednesday night and the proceeds were supposed to go to charity. Something like \$200,000 was taken in at the gate but by the time the expenses are deducted the sum will be down to play the Pioneers. There will be a tug of war between "De-lavee" and "Slavija" lodges.

Lost, \$100,000,000 in the closed banks of Chicago, mostly by the workers of Chicago. Not so nice. It's getting to be just like a racket. The bank closes and a receiver is appointed. He gets a good salary hires help and attorneys, liquidates the assets at about 1/2 their value and the depositors are the poor "goats". Our newspapers have given a lot of space to the reports of State Auditors. Where were the State Auditors six months before the crashes? Surely there must have been some weakening signs then. It couldn't be that everything came the last minute. It's politics, pure and simple and it looks like a racket too.

After all the juggling of tax assessments the courts have decreed that the taxpayers of Chicago must pay their delinquent taxes in full. But that's nothing. What are you taxpayers for, if not to pay taxes; not only property taxes but every other kind as well. After all who is to blame if not the payers themselves. They elect those who compose the taxing bodies and those who use and misuse the money. It's about time the taxpayers would learn a lesson and get away from these grafting, robbing politicians. Get the negligent, incompetent public money spenders out and elect honest efficient men in their stead and you will not have a worry about your taxes.

The annual moonlight picnic of Sava's singers (club No. 1 JSF) will be held Saturday August 15, at Kegel's Grove, Willow Springs, Ill. We have had some good times at the past moonlight affairs of Sava and urge our friends to be out for another on Aug. 15.

That picnic of the Pioneers was another great event. Great in attendance, in fun, enjoyment and gifts. The children were especially delighted with the amusements and

ON HIS OWN DOORSTEP!

Drawn for Labor (Washington, D. C.) by John M. Baer. Reprinted from *The Milwaukee Leader*.

Our Doings Here and There

By JOHN RAK

Some of the best news that reached our office last week, was a report from comrade Snoy in Bridgeport. He tells us that a new branch with 11 members was recently organized in Salem, Ohio. Two of these members are students, and as Snoy says they are interested in the Socialist movement. Comrade Snoy, while helping to organize this branch d' not forget to agitate for Proletarec. He secured several new readers and made a number of book sales.

The secretary of the English Division of branch No. 1 JSF Chicago, has received the acceptance for a game of indoor baseball with the Milwaukee comrades. This game will be played Sunday September 6, at Waukegan at the picnic given by the district branches and lodges of Wisconsin and Illinois Prosvetna matica. This will be a joint celebration of branches and lodges affiliated with the Educational Bureau of JSF, in Sheboygan, West Allis, Milwau-

"Who said the depression was on? That's mostly exaggeration", we were told, by the money kings. But when the workers chime in the same language then there must be something wrong with their upper stories. The seven million or more unemployed is no sign for them. The closed factories have no meaning, the part time workers, the financial crises in Germany, all that is exaggeration; to who? If it was possible to get the bare truth on how bad conditions really are we'd bet a good doughnut that they wouldn't believe it.

The Socialist Party has an official standing on the ballot in Pennsylvania. The large vote cast at the last elections has given them assurance of a place on the ballot without the necessary solicitation of signatures. With the strikes and confusion among the coal miners and the treatments received from the operators and their police, they look forward to a good increase in Socialist votes at the next elections.

From Back Seat

"Has your wife learned to drive the car yet?"
"Yes, in an advisory capacity."

kee, Waukegan, and Chicago. Ticket have been already distributed and the price is 35c.

Comrade Frank Augustin of Imperial, Pa., writes in this week's issue that their recent picnic was well attended. He says many comrades and Socialist sympathizers from nearby towns were present and that financially their picnic was a success. Their committee received good co-operation and everybody had a good time.

On Saturday August 15, the comrades and friends of branch No. 1 JSF Chicago, including the singers of Sava will make merry at Kegel's Grove, Willow Springs. The preparation committee plan to make it an interesting evening for both young and old. So invite your friends and enjoy yourselves at their Moonlight Picnic. Admission tickets are 25c in advance, 35c at the gate, and can be secured from any member of the branch or at the office of Proletarec.

Another important date to remember in the meeting of the English Division of Chicago. It will be held Thursday August 13, in the lower SNPJ Hall. Interesting discussions about the present day problems of the labor movement and governments are always had. For the coming meeting comrade Rak will give a brief biography of comrade Victor Berger. Invite your friends so they may acquaint themselves with our work.

Branch No. 1 JSF Chicago, has a nice supply of English books in its library. Why not read a good book while you are on your summer vacation? Anyone wishing to borrow some of them, can do so by calling at the office of Proletarec, 3639 W. 26th St.

The Chicago Federation of SNPJ Lodges will sponsor a picnic in behalf of its unemployed members Sunday August 23, at Kegel's Grove, Willow Springs. A complete program is being planned. One

the interesting features will be the ball game between the Detroit girls and the Pioneers. Trucks will be hired for transportation to and from the Grove. More detailed announcement of this picnic will follow.

Comrade John Obluck, secretary of the English Division of branch No. 37 JSF Milwaukee, visited the Chicago comrades at their meeting last Friday night. He gave a short talk on the work of their branch and the younger group in the coming city elections of Milwaukee. Other discussions on cultural activities and their significance were reported by several comrades. Three new members were nominated and accepted.

On Sunday August 2, the United Lodges of Chicago SSPZ will give a picnic at Sterzina's Grove, Willow Springs. Visitors from Cleveland are expected. A championship baseball game and other amusements will be featured. In the dance pavilion, John Kochevar and his orchestra will entertain both young and old. Admission tickets are 25c in advance and 35c at the gate.

MORE ENGLISH
ARTICLES ON PAGE 7.

FRAGMENTS

We favor a sixteen months plan for Socialism which would bring us into Washington at the end and control of the government of the United States at the next election. All in favor say aye!

Of what use is freedom of thought if it will not produce freedom of action—Dean Swift.

Maybe Stalin can teach Russians to be mechanics in five years. Americans learned to be distillers in less time than that.—American Guardian.

Heirs are people who get mad enough to give a lawyer \$1,000 to keep one another from getting \$500.

If there was not an overproduction of fools there would not be an overproduction of goods to make us all miserable.

The confiscators and expropriators are the capitalists. They it is who confiscate the property of all the toiling classes—wage workers, small producers, working farmers, etc. Socialist society will put an end to confiscation.

Karl Kautsky.

The sound education of the workers and their thorough education, both economic and political, on the basis of the class struggle, must precede their emancipation.

Eugene V. Debs.

Church Committee on Evils of Capitalism

The social service committee of the Evangelical churches of New York state, reporting upon the findings of an investigation of the present industrial system, reports: "In 1929 the working class produced \$68,000,000,000 of wealth in commodities. Their total wage amounted to \$11,000,000,000. It is the opinion of your social service committee that the prevailing Manmonistic system that produces for profit rather than for use, curses humanity with poverty, want and insecurity at home and with hate and war abroad.

"We are confronted in this generation by the momentous task not of putting a few patches of reform on an old disintegrating social system but of establishing a new social order incorporating the principles of Jesus. Consistent Christianity demands repudiation of the old economic order, together with the institutions and political parties that serve to perpetuate it. Your committee in closing, warns against the danger of temporizing in the face of these grave ethical problems. The church must act promptly and decisively or forfeit its leadership and the respect and confidence of the common people."

These statements from a church committee, no matter what their denomination, is certainly a great step in advance to anything given out a few years ago.

It seemed strange to many thoughtful working class-minded people just prior to the World war, that these same economic truths were not accepted by the mass of workers in this nation. Thousands of men and women knowing these facts, gave of their limited means to buy literature telling this story from every angle, so that the true message might be carried to the masses of our people. Considerable numbers of our workers read and studied these economic truths and went out on the street corners and delivered their message by word of mouth.

The story was told from the soap box rostrum in every industrial city in the country, of just how we were coming into just the disastrous condition which now confronts us. These preachers of the truth were only too often hooted at by those millions of workers who are now suffering all of the misery brought on by unemployment. They were also often arrested and put into jail for denouncing a system that made millionaires of the few while the masses of people were always in want.

During the time it was more common than now seems possible for the church to denounce the patriots as bad agitators, undesirable citizens, Socialists and reds.

Today there are many millions of our people whose eyes have been opened to the fact that those so-called radicals of the not distant past, had been telling economic truths and correctly forecasting what was to come as well as the sure way out. We are pleased to see the church being made aware of these facts and we feel that with such institutions taking the right stand and voicing such sentiments, the general run of our people will be more apt to listen and heed than they were when the message was brought through the worker student.—Toledo Union Leader.

Wisconsin's Labor Code

Wisconsin's new labor code bill has been signed by Gov. Philip La Follette and has become law. This striking piece of legislation "relating to litigation growing out of labor disputes" has been little heralded in the newspapers though it is important both in itself and as a precedent. The new code declares that it is legal for workers to organize in their own interests to strike, to assemble, to speak in public and to picket peacefully "whether singly or in numbers."

Noteworthy are the provisions designed to suppress in Wisconsin the so-called "yellow dog contract", by which laborers bind themselves to stay out of union before they get work. Perhaps most important of all are the limits put upon the use of injunctions in labor disputes. These may be obtained only after 48 hours' notice, after substantial evidence is produced of irreparable damage to the plaintiff, and after hearings with both sides represented. Even if an injunction is granted, it is limited to five days, after which it lapses unless the necessity has been shown for making it permanent.—The New Republic.